

- Cezayir-i Bahri Sefid

7253

Cezair-i Bahr-i Sefid vilayeti. AVOĞUZ, Şengül. Bil. Uz. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1989. 126s.
Danışman: Doç.Dr.Zeki Arıkan.

SONRA GELEN DOKÜMAN

10 MAYIS 1993

19.yüzyılda Cezayir-i Bahr-ı Sefid eyaletine bağılı Çan kazasının sosyo-ekonomik yapısı. ŞAR, Ercan. Master. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1991. 59s.
Danışman: Doç.Dr.Tevfik Güran.

15635

MADDE 117 KURUMUNUN
SONRA GELEN DOKÜMAN

۱۶۴۵م (برای آگاهی بیشتر، نک: دانشمند، III/393-394؛ اوزون - چارشیلی، «تاریخ...»، III(2)/142-143) که نزدیک به ۲۵ سال یعنی تا ۱۶۶۹م به طول انجامید (همان، III(2)/145؛ دانشمند، III/439)، این جزایر به عنوان پایگاهی مهم مورد استفاده بودند («دائرةالمعارف دیانت»، VII/500). در سده‌های ۱۸-۱۹م در این جزایر، لنگرگاهها و کارگاههای تعمیر کشتی وجود داشت و از آنها به عنوان پایگاه و توقفگاه جهت تأمین آذوقه استفاده می‌شد (همان، VII/501). ساکنان این جزایر در دوره عثمانی - که بیشتر مسیحی (بایور، II(4)/31) و از آزادی مذهبی برخوردار بودند - به تجارت و بازرگانی و کشاورزی اشتغال داشتند («دائرةالمعارف دیانت»، همانجا؛ سامی، III/۱۷۹۴).

این ایالت که در دوران سلطنت سلطان سلیمان قانونی، در سده ۱۶/ق ۱۶۰م و زمان صدارت لطفی پاشا تشکیل شد (پاکالین، I/430؛ IA, VI/207)، تا فروپاشی و تجزیه امپراتوری در نخستین سالهای سده ۱۴/ق ۲۰م، با فراز و فرودهای اقتدار دولت عثمانی، پیوسته در دگرگونی و افزایش و کاهش بوده است. نخستین سنجاقهای تابع ایالت شامل جزایر ابریبوز، اینه بختی، میدیلی، سقاجیک، قوجه ایلی، رودس، ساقز، نقشه و مهدیه با مرکزیت گلیبولی بود (پاکالین، II/187، II/430). پس از آنکه دریانورد معروف ترک از اهالی جزیره میدیلی، به نام خضر رئیس که مسلمانان او را خیرالدین بارباروس (ه م)، و اروپاییان بارباروس ریش قرمز می‌خوانند (هامر پورگشتال، III/164؛ شاول، I/۱۷۶)، ناوگان خود را در دریای مدیترانه تقویت کرد و به خدمت سلطان سلیمان درآمد (هامر پورگشتال، III/167-168؛ دانشمند، II/160-162)، محدوده این ایالت نیز تغییر یافت. بارباروس به دریاسالاری برگزیده شد (همو، II/162) و ایالت الجزایر که وی صاحب (هامر پورگشتال، III/165) و یا سلطان (اوزون چارشیلی، «مرکز»، 420؛ شاول، I/۱۷۷) آن بود، به محدوده جزایر بحر سفید افزوده شد و از این زمان به بعد آنجا را که تیول دریاسالاران عثمانی بود، ایالت جزایر، ایالت قیودان پاشا و ایالت دریایگری می‌خواندند (اوزون چارشیلی، پاکالین، همانجاها).

در دوران دریاسالاری بارباروس بسیاری از جزایر دریای اژه به تصرف عثمانیان درآمد و محدوده ایالت جزایر روز به روز افزون تر شد، چنان که در اوج اقتدار دولت عثمانی در سده‌های ۱۰-۱۱/ق ۱۷-۱۶م، از خلیج اسکندرون در شرق مدیترانه تا جزایر دریای اژه و برخی ایالات شمال آفریقا مانند الجزایر را دربر می‌گرفت (IA, VI/208). به نوشته سامی (III/۱۷۹۴-۱۷۹۵) این ایالت ۲۴ جزیره را دربر می‌گرفت و البته برخی از آنها غیرمسکون بود. مرکز این ایالت به تناوب جزیره‌های رودس و گامالی و

(030482)

Cezayir-i Bahr-i Sefid

از مآخذ از او با عنوان فردی خونریز و سفاک نام برده‌اند، لیکن برخی نیز هوشیاری و اقدامات عمرانی او در منطقه قلمروش به ویژه شهر عکا را ستوده‌اند. مسجد جزایر پاشا در این شهر یادگار ارزنده او است («دائرةالمعارف»، VII/516-517).

مآخذ: جبرتی، عبدالرحمان، *عجائب الآثار*، بیروت، دارالجیل؛ جودت، احمد، *تاریخ استانبول*، ۱۳۰۹ق: دوران، ویل و آریل دوران، *تاریخ تمدن* (ج ۱۱)، عصر ناپلئون، ترجمه اسماعیل دولتشاهی و علی اصغر بهرام‌بیگی، تهران، ۱۳۷۰ش؛ شاول، ا. ج. و ا. ک. شاول، *تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید*، ترجمه محمود رمضان‌زاده، مشهد، ۱۳۷۰ش؛ کین راس، پ. ب. *قرون عثمانی*، ترجمه پروانه ستاری، تهران، ۱۳۷۲ش؛ لوتسکی، ولادیمیر، *تاریخ جدید کشورهای عربی*، ترجمه رفیع رفیعی، تهران، ۱۳۷۹ش؛ نیز:

Danişmend, İ. H., *İzahlı Osmanlı tarihi kronolojisi*, İstanbul, 1955; Holt, P.M., «The Later Ottoman Empire in Egypt», *The Cambridge History of Islam*, Cambridge, 1970, vol. I(1); IA; Karal, E. Z., *Osmanlı tarihi*, Ankara, 1983; Palmer, R.R., *A History of the Modern World*, New York, 1956; Sarica, M., *100. Soruda Fransız ihtilali*, İstanbul, 1970; Soboul, A., *1789 Fransız inkılabı tarihi*, tr. S. Hulusi, İstanbul, 1969; Tekindag, S., «Yeni kaynak ve vesikaların ışığı altında Bonapartin Akka muhasarası», *Tarih dergisi*, İstanbul, 1965, vol. XX; *Türkiye diyanet vakfı İslâm ansiklopedisi*, İstanbul, 1993; Uzunçarşılı, İ. H., *Osmanlı tarihi*, Ankara, 1982.

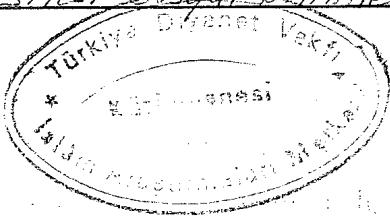
علی اکبر دیانت

جزایر بحر سفید، ایالت و ولایتی در تقسیمات کشوری دولت عثمانی از سده ۱۰ تا ۱۴/ق ۱۶-۲۰م. این ایالت در منابع اروپایی، آرکی پلاگو یا آرکی پل^۱ (هامر پورگشتال، III/192-195؛ EI², II/521)، و در مآخذ عثمانی و تقسیمات کشوری این دولت، ایالت کاپیتان پاشا (قیودان پاشا ایالتی) و همچنین ایالت جزایر مندرج است (اوزون چارشیلی، «مرکز...»، 420؛ پاکالین، II/186). از آنجا که این ایالت جزایر شرقی دریای اژه و نیز برخی از جزایر و سواحل دریای مدیترانه (به ترکی: آق دنیز = دریای سفید) را دربر داشته، آن را جزایر بحر سفید خوانده‌اند (IA, III/159, VI/208).

پیشینه تاریخی: چون پهنه این ایالت از جزایر و سنجاقهای (شهرستانهای) ناهمگون تشکیل شده است، سابقه تاریخی آن نیز گونه‌گون است؛ اما جزایر اصلی آن که در دریای اژه واقع‌اند، به عنوان یک واحد جغرافیایی، از تاریخی مشترک برخوردارند. در سده‌های قبل از میلاد اقوام دوریان، اثولیان و یونیان در آنجا ساکن بودند و حکومت داشتند. بعدها به ترتیب یونانیان، ایرانیان (پارسها)، رومیان، بیزانسیها، ونیزیها و جنواییها بر آن جزایر فرمان راندند و سرانجام از سده ۱۰/ق ۱۶م به تدریج به تصرف عثمانیان درآمد (سامی، III/۱۷۹۴-۱۷۹۵).

جزایر دریای اژه، به سبب موقعیت جغرافیایی ویژه، پناهگاه دزدان دریایی و فراریان از پیگرد دولتهای اطراف بود. در جنگ دریایی عثمانیها با ونیزیها بر سر جزیره کرت در ۱۰۵۵/ق

1. Archipelago
2. Archipel
3. Osmanlı devletinin...
4. Osmanlı tarihi.
5. Türkiye...

030482

TANZİMAT'IN İLANINDAN SONRA CEZÂYİR-İ BAHR-İ SEFİD EYÂLETİ'NİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI SÜRECİ VE LİMNİ ADASI'NIN STATÜSÜ

Sabri Can SANNAV*

120184

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin Ege adalarını Çanakkale Boğazı önlerinden başlamak üzere XVI. yüzyılın ikinci yarısına kadar geçen süreçte adım adım ele geçirmeleri, Ege Denizi'nin bir Osmanlı iç denizi haline gelmesiyle sonuçlanmıştır. Hem bu iç denizi kuzey, batı ve doğu kıyılarıyla bir bütün haline getirip gerekli malî ve sosyal uygulamaları yapabilmek ve hem de Akdeniz'e yönelik siyasetin dayanak noktalarını oluşturabilmek amacıyla burada yer alan irili-ufaklı adalar yeni idarî düzenlemeler içine alınmıştır. Şubat 1534'de Barbaros Hayreddin Paşa'nın beylerbeyliğe getirilip Cezâyir-i Bahr-i Sefid Eyâleti'nin oluşturulması, Ege adalarının durumlarını belirleyici bir etken olmuştur. Gelibolu, Rodos ve Midilli bu eyâletin Ege Denizi'ni içine alan temel birimleri haline getirilmiştir. İlk dönemlerde Gelibolu Sancağı'na bağlı bir nahiye konumunda bulunan Limni XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Cezâyir-i Bahr-i Sefid Eyâleti bünyesinde kaza, eyâletin yeniden yapılandırılmasından sonra ise sancak statüsüne yükseltilmiştir. 1864'de vilâyet statüsünü elde eden Cezâyir-i Bahr-i Sefid'in 1923'de imzalanan Lozan Andlaşması sonucunda hukûkî statüsü tamamıyla sona ermiştir.

Anahtar Kelimeler: Limni, Muhassıllık, Eyâlet, Sancak, Kaza, Nahiye.

SUMMARY

The Period of rebuilding of Cezâyir-i Bahr-i Sefid Province and the situation of Lemnos Island after the declaration of Tanzimat

Ottoman Empires continuous invasion of the Aegean Islands, beginning from the front parts of Dardanelles in a process continuing till the second half of XVI. century resulted in Aegean Sea to become on Ottoman inner sea. For making the needed financial and social applications by combining this inner sea with the north, west and east coasts and forming the support points for a policy towards Mediterranean Sea, both large and small islands of this location were taken into administrative arrangement. In February 1534 Barbaros Hayreddin Pasha was announced as a governor-general and Cezâyir-i Bahr-i Sefid province was formed which constitutes a determining factor of Aegean Island's Conditions. Galipolli, Rhodes and Lesvos became the basic institutions of this province, which comprises the Aegean Sea. While at first Lemnos was a district of Galipolli Sanjah, from the beginning of the second half of XVIII century it became a subdivision of province in Cezâyir-i Bahr-i Sefid Province's structure and after the reconstruction of the province it was announced as a sanjah. Cezâyir-i Bahr-i Sefid which gained the status of (city) after Lozan Contract signed in 1923, completely lost its legal status.

Key Words: Lemnos, Subdivision of province, Subdistrict, Sanjah, Province.

* Yrd.Doç.Dr., Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Öğretim Üyesi.

XVI. ve XVII. YÜZYILLARDA CEZAYİR-İ BAHR-İ SEFİD
(AKDENİZ-EGE ADALARI) YA DA KAPDAN PAŞA EYALETİ

Dr. Ayhan Afşin ÜNAL

Erciyes Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
afsin@erciyes.edu.tr

Özet

Barbaros Hayreddin Paşa'nın Osmanlı Devleti hizmetine girmesiyle (1533), evvelce Derya Beyliği seviyesine göre olan, Gelibolu Sancağı'nın çevresinin genişletilmesi icap etti. Anadolu Beylerbeyliği'nden Kocaeli, Sığla, Biga ve Rumeli Beylerbeyliği'nden Eğriboz, İnebahtı, Mezistre, Karlıeli ve Midilli sancakları alınmak suretiyle yeni eyalet teşkil edildi. İsmi de Kaptan Paşa (Cezayir-i Bahr-i Sefid, Cezair) Eyaleti oldu. Buna karşılık olarak da teşrifattaki derecesi, Budin Beylerbeyliği'nden sonraya gelmek üzere yükseltildi. Kaptan Paşa Eyaleti'nin hudutları çeşitli nedenlerden dolayı zamanla değişti. İmparatorluğun en azâmetli devrinde, Kaptan Paşa Eyaleti Doğu Akdeniz'de, İskenderun Körfezi'nden Cezayir-i Garb'a kadar bütün Akdeniz kıyılarını kapsamakta idi. Fakat bir müddet sonra, devletin idari bozukluklarının başlaması, gerilemesi, kuvvetten düşmesiyle bu eyaletin de hudutları daraldı ve değişmelere uğradı. XIX. Yüzyılın ilk yarısında Yunanistan Devleti teşekkül edince, eyalet yeniden tanzim edildi. Kaptan Paşa Eyaleti'ne tâbi sancaklardaki timar ve zeamet sahipleri derya seferine gitmeye mecburdular. Derya Beyi denen sancakbeyinin kumandasında olarak mükemmel donanmış bir gemi sefer zamanı donanmaya katılırdı. Bunlara "bey gemileri" denirdi. Eyalete bağlı sancakların hepsinden birden deniz seferlerine katılanların bütün toplamı hatırı sayılır bir yekun tutmaktaydı. İşte bu makâlemiz, bu dağınık ve geniş adalar eyaletinin XVI. ve XVII. yüzyıllardaki serencâmını dile getirmek maksadıyla kaleme alınmıştır.

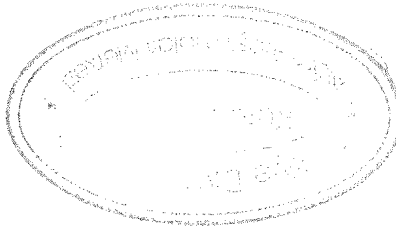
Anahtar Sözcükler: İdarî Teşkilât, Cezayir-i Bahr-i Sefid, Kaptan Paşa, Adalar, Sancak.

Giriş:

Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarına yayılmış bulunan Osmanlı Devleti'nin Avrupa kıtasındaki parçası "Rumeli", Asya kıtasındaki de "Anadolu" adlarını taşır. Bunların her birisi, bir Beylerbeyi'nin idaresindedir. Hem Rumeli hem de Anadolu, "uç tuğlu paşalar"ın

Erciyes Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,
sayı: 12 , yıl: 2002 , Kayseri, s. 251-261.

0-199

İstanbul Univ. Edebiyat Fak. Tarih Dergisi, Sayı 33

2002-2003, 2003 İstanbul, s. 61-78

MADDE 100 NÜMERLİ
SONRA GELEN KURUMUN

037

CEZAYİR-İ BAHR-İ SEFİD EYALETİNİN KURULUŞU (1534)*

İdris BOSTAN**

Osmanlı İmparatorluğu denizciliğinin ilk devirlerine ait bilgilerimiz yeterli kaynaklara sahip olmadığımız için oldukça sınırlıdır. Bu sebeple Osmanlı Deniz Teşkilatının teşekkülü konusu da, önemli bir ilgi odağı olmasına rağmen henüz tam anlamıyla aydınlatılabilmiş değildir. Bununla beraber dönemin kendi kaynaklarında mevcut bilgilerden hareketle ve bu bilgileri sonraki uygulamaların ışığı altında değerlendirmek suretiyle birtakım tesbitler yapmak mümkün gözükmektedir. Bu araştırmada Osmanlı Bahriyesinin belkemiğini oluşturan tersane ve donanmanın en üst düzeyde yöneticisi ve komutanı olan kapudan-ı deryanın başında bulunduğu eyaletin hangi aşamalardan geçtiği ve esas itibarıyla nasıl teşekkül ettiği konusunda bazı ipuçları elde edilmeye çalışılacaktır.

Mevcut bilgilere göre, I. Murad devrinde Gelibolu Beyi Yence Bey'in hazırladığı gemilerle Osmanlı ordusu Gelibolu'ya geçirilmiş ve eldeki gemiler ile bölge düşman donanmasından korunmuştur. Deniz işleriyle de görevlendirilen bu Gelibolu beyinin aynı zamanda kapudan-ı derya olarak kabul edilmesi doğru olacaktır¹.

Kuruluş döneminde Osmanlı tersane ve donanmasının bütün faaliyetlerini yürüten ilk önemli isim ise Saruca Paşa'dır. Çünkü 1390'da Yıldırım Bayezid, Gelibolu tersanesini adeta yeniden imar ve inşa ettirmek ve o günün şartlarında güçlü bir donanma vücuda getirmek istediğinde o sırada Anadolu beylerbeyliğinden azledilen Saruca Paşa'yı, Gelibolu sancakbeyliği ile kapudan-ı

* Bu yazı, *The Kapudan Pasha, His Office and His Domain*, ed. E. Zachariadou, Rethymnon 2002'de yayımlanan "The Establishment of the Province of Cezayir-i Bahr-i Sefid" adlı makalemin gözden geçirilmiş, ilaveli şeklidir.

** Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

¹ Neşri, *Kütâb-ı Cihan-nümâ*, yay. F. R. Unat-M. A. Köymen, Ankara 1995, I, 248-249. İsmi Yüncü veyahut Yence olarak da okunabilecek olan bu bey ile ilgili başka bir kaynaktan bilgi bulunamamıştır.

**The Kapudan Pasha His Office and His Domain, [Halcyon Days
in Crete IV A Symposium Held in Rethymnon 7-9 January 2000],
Edited by: Elizabeth Zachariadou, Rethymnon/Crete 2002,
pp. 241-251. İSAM 140485**

THE ESTABLISHMENT OF THE PROVINCE OF *CEZAYIR-I BAHR-I SEFID*

İdris BOSTAN

Information about the early period of the naval operations of the Ottoman Empire is very limited because of the insufficiency of sources. Despite being a focus of interest, the establishment of the Ottoman Navy is still a subject yet to be elucidated, for the same reason. Still, it is possible to establish some facts by relying on Ottoman sources and by evaluating this information in the light of later practice. This paper aims to find some clues as to the establishment and development of the province of *Cezayir-i Bahr-i Sefid*, which was ruled by the highest officer and commander of the Ottoman Navy and the dockyards.

The existing information makes clear that, possibly from Saruca Pasha on, governors of the Gallipoli *sancak* (*sancakbeyi*) used to run the Ottoman navy and the dockyards. In 1390, Yıldırım Bayezid had the Gallipoli dockyards reconstructed to continue shipbuilding operations under the existing circumstances and established a navy at that date. His due emphasis on the navy brought naval operations of the Ottoman Empire to a turning-point. Saruca Pasha, who was governor general of the Anatolia province at the time, was dismissed from this office to be appointed as Commander of the Navy (*kapudan-i derya*) with the duty of establishing the dockyards and the navy.¹ From this period on, all commanders of the navy were governors of the Gallipoli *sancak* up until Barbaros Hayreddin Pasha, who was made both governor general of the *Cezayir-i Bahr-i Sefid* province and commander of the navy. Although all commanders of the navy were appointed governors of this *sancak*, their status was somewhat different from other governors of *sancaks*. The areas they governed and their future positions at higher offices reveal that their role was more significant. Thus, at the time of Mehmed the Conqueror, senior state officers (*viziers*) and grand viziers who had fallen from favour or who were appointed to new positions, used to be made governors of the Gallipoli *sancak* and commanders of the navy. Zaganos Pasha,² who was out of favour (1463), Mahmud Pasha,³ following his term of office of grand vizier

1. BOSTAN, *Bahriye*, p. 14-15 and other pages referred to in the relevant footnotes.

2. DANIŞMEND, *IOTK*, v. V, p. 175.

3. TURSUN BEY, *Tarih-i Ebu'l-feth*, ed. MERTOL TULUM, (Istanbul 1977) p. 147; MEHMED NEŞRİ, *Kitab-i Cihannüma*, eds F.R. UNAT and M.A. KÖYMEN, (Ankara 1995) p. 785; AŞIKPAŞAZADE, *Tevarih-i Al-i Osman*, ed. ALI, (Istanbul 1332) p. 171; Y. YÜCEL - H.E. CENGİZ, *Ruhi Tarihi, Belgeler*, 18 (1992) 462.

مکتب ملکیہ شاہانہ و مکتب اعدادی ملکی اوچچی

سنہری شاکر دانہ مخصوصدر

اثر

مکتب اعدادی تاریخ عمومی و مکتب ملکیہ شاہانہ

جغرافیہ علمی فاضلہ

علی توفیق

COLLECTION OF
VEDAT ELDEM — ISTANBUL

جغرافیای عمومی اوچچی جلد پنجم

915.61

AL. M.

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک رخصتی اوزرینہ

برجی دفعہ اولہرق طبع اولشمدر

استانبول

(قرہبت) مطبعہ سی -- باب عالی جادہ سنہ

ناشری : کتابچی قرہبت

۱۳۰۸

۲۶۳

جزائر بحر سفید و لاتی

عبارتدر . ولایت اہالیسی (زیتون) ، (قوری اوزوم) و سائرہ
بوزندن خیلی استفاده ایتکده و درون ولایتده دخی ہر نوع
صنعتکار بولتقدہدر .

— صورت ارارہ —

ولایت مذکورہ (ردوس) ، (ساقز) ، (مدللو) ، (لمنی) نام
درت عدد سنجاغہ تقسیم اولشمدر . مقرر ولایتی (ردوس)
اطہسنده کی (ردوس) شہریدر . سنجاق مرکز لری دخی ہمنامی
اولان قصبہ لردر . مذکور سنجاقلرک حاوی اولدینی قضاالر
آئیدہ کی جدولہ مذکوردر .

ساقز سنجاغی		ردوس سنجاغی	
قضاالر	مرکز ادارہ لری	قضاالر	مرکز ادارہ لری
قضاالر	مرکز ادارہ لری	قاشوط	»
ایستانتکوی	»	میس	(قاستلوریزن)
قالبینو	»	سومبکی	سیمی
»	»	کرپہ	قاریاطوس
»	»	ساکور مدلولو سنجاغی	»
ایحصارہ	»	بیلار	»
لیمنی و یا ایلمیہ سنجاغی	»	مولوہ	»
امروز	»	یونده	»
بوزجہ اطہ	تہدوس	سیدسام بکلکی	»
»	»	وانی	»
»	»	حورہ	»
»	»	ماراطو قامپوس	»

CERAYIRI BAHRI SEFID

۷۲۲

جزائر بحر سفید ولایتی

حدود — سکنہ — تعریفات طبیعیہ — محصولات ارضیہ و صناعیہ —
صورت ادارہ — احوال بلاد مشورہ

ہرود — (جزائر بحر سفید) ولایتی اطہلر دکزنده کائن
(اسپورات شرقی) و بحر سفیدده کائن جزائرک بعضیلرندن
تشکل ایدرک شمالاً (ادرنہ) ولایتی ساحلی و آناطولی شاہانہ
اقسامندن (بیغا) متصرفلنی و شرقاً (آدین) ولایتی ساحلی
و جنوباً (بحر سفید) و غرباً (کرید) ولایتی و (یونان اطہلری)
و (سلانیک) ولایتی ساحلی ایلہ محاط و محدوددر .

سکنہ — ولایت مذکورہ نک مقدار سکنہ سی ملل مختلفہدن
عبارت اولق اوزرہ تقریباً ۲۱۲,۰۰۰ قدردر .

محصولات ارضیہ و صناعیہ — جزائر بحر سفید ولایتک
ہواسی حد اعتدالده اولوب اراضیسی دخی اولدجہ منبت
و محصولاتدرہ حاصلات ارضیہسی ہر نوع حیوانات ایلہ (زیتون)
و بعض محللرندہ (پاموق) ، (توتون) و انواع میوہ و سبزہ و (لیون) ،
(پورتقال) ، (انجیر) در .

محصولات صناعیہسی دخی (زیتون یاغی) ، (صابون) ،
(احرام) ، (چوراب) ، (یلکن بز) ، (ایپ) ، (حلاط) دن